

Beszámoló jelentés az Egész életen át tartó tanulás program Leonardo da Vinci Mobilitás alprogramban megvalósuló tanulmányútról

A szakképzés területe: Hátránnyal küzdő fiatalok sikeres integrációjának tanulmányozása a szakmai oktatás területén – jó gyakorlatok átvétele európai példák nyomán.

A tanulmányút helyszíne: Jyvaskyla, Finnország

Fogadó intézményünk: Jyvaskyle Educational Consortium

Időpontja: 2013. április 07-13

A tanulmányút öt napon át tartó munkaprogram keretében valósult meg. A tanulmányutat szervező Wexedu Alapítvány képviselője a szentendrei felkészítés során a résztvevők által felvetett kérdések és igények alapján egyeztetette a végleges munkaprogramot a fogadó intézmény nemzetközi kapcsolatokért felelős programkoordinátorával, Rea Tuominennel és Minna Ahokas-al. A napi programok ezeknek az igényeknek a figyelembevételével valósultak meg.

A tanulmányút résztvevői az ország 6 városának szakképző intézményeit képviselték:

- a karcagi Varró István Szakiskola, Szakközépiskola és Kollégium igazgatója, Puháné Urbán Katalin, szakmai vizsgálónök, szakképzésfejlesztési projektek menedzsere, a „Híd program” bevezetésének előkészítője
- a pécsi Budai-Városkapu Iskola, Fehérhegyi Szakiskola és Speciális Szakiskola igazgatója, Nagy Marianna, a Dobbantó program és a Második esély program egyik szakmai megvalósítója
- a Dobos C. József Vendéglátóipari Szakképzőiskola nyelvi munkaközösségvezetője, vendéglátás-turizmus és szálloda alapismeretek szaktanára, Nagy Edit, aki iskolájában évek óta a diák Leonardo mobilitási projektek főszervezője,
- a miskolci Szentpáli István Kereskedelmi és Vendéglátó Szakközépiskola és Szakiskola szakmai igazgatóhelyettese, Szabóné Trum Tünde, aki sikeres nemzetközi projektek megvalósításában aktív szerepet vállalt, iskolájában innovatív tevékenységet folytat
- a keceméti Széchenyi István Idegenforgalmi, Vendéglátóipari Szakközép és Szakiskola német szakmai nyelvet oktató tanára, Baranyiné Vincze Ágnes
- a Petzelt József Szakközépiskola és Szakiskola igazgatója, Énekes Rita, szakképzési szakértő, „Második esély program” egyik megvalósítója

A WEXEdU Alapítvány a résztvevők kiválasztásánál olyan intézményeket keresett meg, amelyek hátrányos helyzetű térségben vannak, és tanulóik körében magas az SNI-s, BTMN-es, HH-s és HHH-s tanulók száma, valamint kimagaslóan sok a lemorzsolódó tanulók aránya. Az intézmények kiválasztásánál szerepet játszott továbbá, hogy részt kívánnak vállalni a Híd programok és a hátránykompenzáló „Második esély” típusú tevékenységek iskolarendszerű megvalósításában.

A WEXEdU Alapítvány március 5-6-án Szentendrén tartotta a felkészítő és csapatépítő tréninget. Az iskolák képviselői bemutatták intézményeiket, az ott folyó felzárkóztató programokat. Fábiánné Oszkó Hajnalka prezentációt tartott Finnországról, a fogadó intézményről, a programról, összesítette az egyéni igényeket.

A fogadó partnerünk egy konzorciumban működő szakképző intézmény, Jyväskylä 23 régiójából fogad diákokat. Képzési struktúrájuk a következőképpen épül fel: 9. évfolyamos alapoktatást követően gimnáziumi és szakmai képzést biztosítanak. Azon tanulók részére, akik nem nyernek felvételt a középfokú szakmai képzésbe, azok számára lehetőséget nyújt egy ún. „átmeneti készségfejlesztő” 10. évfolyamba történő bekapcsolódásba. Ezen az évfolyamon lehetősége van a diákoknak hiányosságaik pótlására, érdemjegyeik javítására, motivációjuk növelésére, hogy továbbtanulhassanak az általuk megcélzott szakmában. Azok a tanulók, akik az alapképzést követően nem tudják eldönteni, hogy milyen irányba folytassák tanulmányaikat a „Karrier-start” programban általuk választott szakmákkal ismerkedhetnek meg. Az ott szerzett tapasztalataik alapján reális döntést hozhatnak jövőjüket illetően.

A finn kultúrában és társadalomban az egyén tisztelete kiemelten fontos, így az oktatási rendszer egyik pozitív jellemzője az autonómia, vagyis a diák saját döntéseket hozhat a tanulásával kapcsolatban. Másik lényeges jellemző a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való egyéni bánásmód az integrált formában történő oktatásuk mellett. A képzésbe való bekapcsolódáskor nagy figyelmet fordítanak az egyéni szükségletekre, melyek alapján egyéni fejlesztési tervet készítenek a tanulók sikeres előrehaladása érdekében. A fejlesztőpedagógusok, segítők, karrier tanácsadók kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás keretében végzik a fejlesztést.

A tanulási környezet úgy került kialakításra, hogy változatos tanulásszervezést tegyen lehetővé, pl. mozgatható asztalok, falak, ergonometrikus székek, beszélgető sarkok, kanapék. Az oktatástechnikai eszközök között az interaktív tábla és a dokumentum-kamera szinte minden tanteremben megtalálható. A folyosókon a tanulók számára számítógépek, székek, fotelek vannak elhelyezve, tágas közösségi helyiségek állnak rendelkezésre.

Az oktatásban felmerülő problémák megoldásához igénybe veszik a tudományos kutatás eszközeit. Különböző iskolai szintekkel együttműködve, pályázati források felhasználásával adatgyűjtést végeztek és feltárták a lemorzsolódás okait. Legfőbb problémának a motiváció hiányát nevezték meg, ezért kísérleti csoportokkal tesztelték az általuk kialakított módszereket, majd az eredményeket kézikönyvben és folyóiratokban publikálták.

A pedagógusok kiválasztására különös gondot fordítanak, a személyiségjegyek vizsgálatával állapítják meg a pályaképesítést. Ebből adódóan gyerekközpontú, empatikus tanárok kerülnek erre a pályára. A finn oktatás sikerességének egyik okát ebben láttuk. Munkájukat társadalmi és anyagi elismerés övezi.

A finn alapképzés gyerekközpontú, a tanulási problémák korai felismerésére és kezelésére koncentrál, amely megalapozza a sikeres középfokú oktatást. A képzés 20-24 fős osztálylétszámok mellett történik, a természettudományos tantárgyakat csoportbontásban oktatják és minden esetben a gyakorlatiasságra törekszenek.

Finnországban az oktatásszervezés konzorciumi formában valósul meg, ami azért volt a tanulságos számunkra, mert a magyar szakképzés is hasonló szerkezeti átalakulás alatt áll.

A szakképzés 120 kreditpont teljesítésével valósul meg, amelyből 90 kredit a kifejezetten szakmai képzés, 10 a közismeret és 20 a külső szakmai gyakorlat. Nagy hangsúlyt fektetnek a szakmai alapképzésre, amely jól felszerelt iskolai tanműhelyekben valósul meg. A tanműhelyek jó része vállalkozói tevékenységet folytat, a diákok valódi megrendelésre gyártanak termékeket, illetve nyújtanak szolgáltatásokat. Szoros kapcsolatot építenek ki a vállalkozói szférával a szaktanárok és ezeket a szakmai tapasztalatokat beépítik a mindennapi képzésükbe. Szakmai vizsga nincs.

A nemzetközi szellemiség kialakítását is fontosnak tartják: részvétel külföldi szakmai gyakorlatokban a Leonardo és más mobilitási projektek keretében, virtuális testvériskolai együttműködések, támogatják a nyelvi kompetenciák fejlesztését.

A vállalkozói készségek kialakítása már óvodás korban kezdődik, ahol az egymás iránti felelősség, a fenntartható fejlődés, kooperáció, a reális önértékelés kialakítása az első lépés. A szakképzés időszakában diákvállalkozások keretében biztosítanak lehetőséget a vállalkozások működtetésének gyakorlására, majd a későbbiekben az iskola keretein belül működő valódi cégben dolgozhatnak a tanulók.

Finnországban az alap- és középfokú oktatás ingyenes, a tanulók ingyenesen étkeznek, lakhatási támogatást kapnak, szükség esetén utazási támogatásban is részesülnek. Munkaruhát, valamint néhány tankönyvet, szerszámot, egyéb eszközt azonban nekik is meg kell vásárolniuk.

Összegzés

A finn oktatás valódi esélyegyenlőséget biztosít minden tanuló számára, mert azonos hozzáféréssel, azonos feltételeken alapuló magas színvonalú oktatást biztosít az egyéni szükségletek figyelembevételével.